

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaküldésénél
 vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, január 14

Politikai szenzációk.

(—a) Az a ig nébány nap óta újból megindult politikai élet váratlanul nagy szenzációkat vetett felszínre. Az első — elég kellemes — szenzációval a horvát képviselők szolgáltak, a kik odalent a Dráván túl el lévén foglalva a választási mozgalmakkal, elfelejtették, hogy nekik tulajdonképpen Budapesten kellene lenniök és elkeseredetten folytatniok az obstrukciót a kiegyezés, költségvetés és újoncok ellen. A magyar képviselőház sietett felhasználni ezt a ritka jó alkalmat és egyetlen ülésben elvégezte az összes kiegyezési javaslatokat.

Ezzel még csak az a vád sem érheti a képviselőházat, hogy mohón siettek vele, mert a hirhedt egyszakaszos törvény hosszas tárgyalásánál úgy is elmondták már észrevételeiket nemcsak a horvátok, hanem a demokraták és új fegyvertársaik a függetlenségi pártból kiléptek is. Más szempontból is felesleges lett volna az újabb huza-vona, mert az osztrák kormányval történt megállapodás és az egyszakaszos törvény életbe lépte után úgy sem lehetett volna a ki-

egyezési javaslatokon már változtatni semmit.

Másik politikai meglepetés a házszabályrevízió mintegy hivatalos bejelentése.

Meg kell vallani, hogy a házszabályrevízió ügyét a kormány ügyesen készítette elő, de bármily ügyesen csinálta is a dolgát, ilyen könnyen alig boldogult volna a horvát-obstrukció nélkül.

A házszabályrevízió benne volt a kormány programjában kezdet óta, de eleintén bölcsen hallgattak róla, ugyis elég keserű pirulát kellett beadni a függetlenségi többségnek.

Csak akkor vetette fel ezt az eszmét, mikor már maguk a függetlenségi kurocok is türelmetlenkedtek a horvát obstrukció miatt, sőt annyira mentek türelmetlenségükben, hogy már készek lettek volna emiatt elnökválságot is provokálni. Az obstrukció alatt egyre jobban megbarátkoztak a függetlenségi pártban is a revízió gondolatával s most már annyira megérett a dolog, hogy egy héttel ezelőtt a függetlenségi párt hivatalos lapja vezércikkben mutatott rá, mint egyik legközelebbi teendőre, tegnap meg már minisztertanács elé került és nem úgy beszélnek róla, mint azelőtt, hogy junktimban alkotják meg az általános választói joggal, hanem az országgyűlésnek a leges-

legközelebbi munkái közé sorolják, sőt még az ideai költségvetés előtt szeretnék életbe léptetni.

Bár a koalíció ellenségei kárörvendve látják, hogy a házszabályrevíziót, aminek kísérlete okot adott a nagy küzdelemre, most maga a koalíció valósítja meg, — e tekintetben jogos szemrehányás nem érheti a koalíciót.

Magát a házszabályrevíziót sohasem perhorreszkálta a koalíció, — csak azt az alkotmányellenes módot perhorreszkálta, amelyen azt Tisza keresztülvinni akarta. Hisz 1904. december végén a már megalakult koalíció Andrássy Gyula gróf által nyílt gyűlésen megajánlotta a béke fejében a házszabályrevíziót is, — de Tiszának és a szabadelvűpártnak nem béke kellett, hanem feltétlen uralom.

De nemcsak a mód más, amelyen a koalíció a házszabályrevíziót keresztül akarja vinni, hanem más lesz maga a revízió is.

Ma még nincs publikálva a revízió tervezete, ennyi azonban kiszivárgott, hogy nem klotur akar lenni, hanem a szólásszabadság megnyirbálása, hanem egyszerűen lehetetlenné akarja tenni azt, hogy 30—40 hazafiatalan képviselő megakaszihassa a parlament működését Erre pedig szükség van, — különös tisztelettel arra, hogy a választójog reformja

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A Hálás utókor.

Lengyel Menyhértnek ma színre kerülő darabjából.

ELSŐ FELVONÁS.

Szín: dr. Ruyder lakása. Nagy terem. Sok kép. Jobbról elől erkély. Hátról, oldalról több bejárás. Könyvszekrény, íróasztal, stb. Novembéri vasárnap délután. Boros idő. Az eső néha megered. Később állandó, szomorú őszi eső veri az ablakot.

Első jelenet.

1., 2., 3. szociológus. Később Kondor.

Ezek egészen fiatal emberek. Nem az igazi szociológusok, a komoly kutatók közül valók, hanem amolyan kávéházi tudósok, akik hallottak valamit, a könyveknek inkább csak a címlapjait ismerik, de azért nagy fensőbbéggel beszélnek mindenről és nagy kicsinyléssel. Némi szolgálatokat tesznek a szociálista pártnak s ezen a réven mint e hatalmasság reprezentánsai szerepelnek.

1. szoc.: Legjobb volna feltűnés nélkül távozni.

2. szoc.: Nem, annyival tartozunk az öregnek, hogy elbucsuzzunk tőle.

3. szoc.: Hogy néhány dicsérő szót mondjunk neki. Végre is meghívott az előadására s csak úgy szó nélkül itt hagyni még sem illik.

2. szoc.: Meg aztán Kondor elvtárs még benn rekedt, őt meg kell várunk. Oly zöld ez a fiú. Egészen előre ült, az első padba, közvetlenül a doktor szeme elé, onnan úgy egyhamar ki nem mászik.

3. szoc.: Mily esdeklő pillantást vetett felém, mikor látta, hogy a sötét háttér jótékony homályában kisomfordálok.

1. szoc.: Felém is. Ellenállhatatlanul komikus volt az ügy. (Nevetnek).

Kondor (a baloldali ajtón kidugja a fejét, majd lassan belép, óvatosan tülel, aztán hirtelen behuzza maga után az ajtót.)

1. szoc.: Ni, Kondor.

2. szoc.: Csakugyan.

3. szoc.: Bravó, megmenekült.

Kondor: Pszt! (Előre lép, lerogy egy kanapéra.) No, csak hogy!

1. szoc.: Hogy tudtál szabadulni?

Kondor: Egy nagyszerű véletlennek köszönhetem menekülésemet. A doktor, hogy bebizonyítsa az avatag felfogások nevetséges voltát, egy művész-történeti könyvből idézetet olvasott fel. Ezt én is nagyon helyesnek találtam, annál inkább, mert míg a könyvből recitált, én észre-

vétlenül eltűnhettem a szemei elől. Mikor aztán a hátsó sorokhoz kerültem, nem volt nehéz feladat kiszűrni az ajtón. Ideje volt, mert igazán nem bírtam volna tovább.

1. szoc.: Valljuk be, hogy a doktor nagy tudós, nagy koponya, de ha beletéved elméleti fejtegetésekbe, rémítő unalmas.

2. szoc.: No, no, — vannak a beszédének gyönyörű részei.

3. szoc.: Amikor eszmemenete bele tud kapcsolódni az aktuális kérdésekbe.

Kondor: Ez meglehetősen ritkán történik. Előadása többi része száraz, unalmas.

2. szoc.: A könyvei kitűnők.

Kondor: Igen, elég szerencsésen fogott meg egy alapeszmét, de a munkáiban még nincs elég rendszer.

2. szoc.: Azt hallom, a főműve, amelyik most kerül nyomdába, igazán elsőrangú.

Kondor: Kitől hallottad?

2. szoc.: Hercztől.

Kondor: Az nem megbízható forrás. Hercz az ő famulusa. De hát én békét hagyok az ő irodalmi működésének, noha ahhoz is volna néhány szavam, azonban ezt az ő külön munkástanfolyamát határozottan kárhóztatom.

1. szoc.: Nagyon nehéz feladatra vállalkozott. Képzőművészetet, festészetet megmagya-

Az Érmelléki Kereskedelmi Részvénytársaság

borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

után, akármilyen kantelákkal csinálják és meg azt, számolni kell avval az eshelőséggel, hogy a hazafiatlan elemek nagyobb számban vonulhatnak be a parlamentbe.

A harmadik politikai szenzáció a választójog reformjáról egy könyvatosban megjelent közlemény lenne. Ezt azonban illetékes forrásból megcáfolják s így ezzel a közlemény alapján foglalkozni még időelőtti lenne.

Az új horvát kormány. A hivatalos lap hirt ad arról, hogy a király január 12-én kelt elhatározásával *Czernkovich* Miklós kőzjegyzőt a horvát-szlavon-dalmát országos kormány belügyi, dr *Mixich* Nándor földbirtokost vallás- és oktatásügyi és *Aranitzky* Ede báni táblai ülnököt igazságügyi osztályfőnökévé nevezte ki, kívülök pedig *Vuchetich* Sándor posta- és táviradaigazgatót Zágráb vármegye, dr *Gavranics* Péter ügyvédet Modrus-Fiume vármegye, *Junkovich* Gyula nyugalmazott járási főnököt és földbirtokost Pozsega vármegye s végre dr *Jellachich* Jankót Varasd vármegye és Varasd szabadkirályi város főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

A házszabályrevízió és a választói jog reformja.

Amint kipattant a hír, hogy a kormány még a választói jog reformja előtt készül megvalósítani a házszabályrevíziót, azonnal megindultak a különféle kombinációk. A választói jog reformjára nézve egyik fővárosi lap már állítólag hiteles közleményt is hozott, E szerint:

A választójog törvénytervezete megadja a választási jogot minden magyar állampolgárnak, aki huszonegyedik életévét betöltötte és magyarul írni és olvasni tud. Az új törvény a szerzett jogokat nem érinti. Akinek bármely alapon a régi törvény szerint volt szavazati

joga, az szerzett jogát továbbra is megőrzi. Választói joggal bír továbbá minden magyar állampolgár, ha nem is tud magyarul írni és olvasni, de bizonyos, a törvényben meghatározott minimális adót fizet. Nem bírnak választói joggal azok, kik a magántulajdon, vallás, a házasság vagy a nép egyes osztályai elleni izgatás miatt büntetve voltak. A választás nem titkos, hanem nyilvános. A választás körjegyzői székhelyek szerint történik. A mai választókerületek beosztása és megalakítása most van folyamatban. A képviselőház megsemmisítheti ama megválasztott képviselő mandátumát, aki megválasztását megelőző agitációjánál az ország egysége, vagy a magyar nemzet ellen foglalt állást, vagy pedig aki a tulajdon, vallás vagy házasság intézménye ellen szállott sikra. Az új képviselők hat évre lesznek választva.

Most azonban hivatalosan kijelentik, hogy ez a tervezet minden alap nélküli, önkényes kombináció.

A házszabályrevízió terve is nagyjában ismeretes. Pontokba is szedték már a tegnapi konferencia megállapodásait. Ezek szerint:

1. Az indítványnak nem a kormánytól, hanem a koalíciós pártok közül kell erednie.

2. A házszabályrevíziós indítványt egy szakaszban foglalják össze, hogy minél nehezebben lehessen azt megobstruálni.

3. A klotürt kizárják ugyan, de a képviselőház 150 tagjának megvan az a joga, hogy bármelyik tárgyat sürgősnek jelentsen ki s e fölött a Ház szavazással, vita nélkül határoz és egyszerű többséggel dönt.

4. A sürgősség kimondása esetén más tárgy felett nem tanácskozhatnak, míg a sürgős javaslat elintézve nincs.

5. A sürgős javaslat tárgyalásának ideje alatt a képviselőház üléseinek tartama korlátlan, ami annyit jelent, hogy permanens ülés is tartható.

6. A házszabályrevízió érvénye időben korlátolt. Csak a budget és a választói reform tárgyalásáig tart.

A tegnapi értekezlet albizottságot küld ki, mely javaslatát az összes pártok képviselői által tartandó értekezlet elé terjeszti.

A reggeli lapok azt irták, hogy délelőtt *Justh* Gyula házelnöknél a házszabályrevízió

dolgában pártközi konferencia lesz. A tanácskozást azonban elhalasztották, de a napokban meg fogják tartani; *Justh* Gyula, akit a dél-előttfolyamán okan felkerestek, a hírlapíróknak kijelentette, hogy érdembeli információt nem adhat, mert hallgatásra kötelezték magukat. Természetes azonban, hogy a kormány és a többség a házszabályrevízió mellett van és a házszabályok módosítása meg is fog történni.

Fővárosi tudósítónk újabb jelentése szerint illetékes helyről megcáfolják a választói jogról elterjedt híreket és azt önkényes kombinációnak mondják.

Liberalis rémlátás.

Az országunkat és népünket elsorvasztó zsidóliberalizmus egyik nagyváradi vezérorgánuma mai számában éktelen ijedtségének adta tanujelét. Nem is sejtjük, mitől szilajodott neki annyira a fantáziája, de jámbor olvasói nyugalmát oly rémmesékkal háborgatja, amelyek jól (?) értesültségének avatott bizonyítékai. Ulyan képzelt veszedelem ellen harangoz, amely egyáltalában senkit és semmit Nagyváradon nem fenyeget. Azt írja ugyanis mai számában olvasói nagy rémüldözésére, hogy Nagyváradon mintegy két hónap óta bihetetlen buzgalommal folyik a keresztény társadalom szervezkedésének munkája.

Eltekintve attól, hogy mi egyetlen fia keresztény szocialista agitátort nem láttunk Nagyváradon, pedig mint keresztény sajtóorganumnak első sorban nekünk kellene tudni róluk, a N. N. mégis tudni véli, hogy a keresztényszocialista párt agitátorjai már heteken keresztül tartózkodnak Nagyváradon, hogy a szervezés munkáját elvégezzék, sőt már annyira elő van készítve a talaj, hogy három hét múlva a keresztényszocialista párt népgyűlést fog tar-

rítani a munkásoknak, akik az alapfogalmakkal sincsenek tisztában.

2. szoc.: Én azt tartom, felesleges volt belefogni. A népnek nem művészet kell, hanem kenyér.

3. szoc.: És elég művészetébe kerül, míg a kenyérét megtudja keresni.

Kondor: Ez nem egészen így van. Kell művészet is, — ez teszi az életet széppé. De ez csak másodrendű szükséglet. Elsőrendű szükséglet a megélhetés, a kenyér, a népjogok megszerzése. Majd ha ezt megszereztük, gondoskodhatunk a továbbiakról. De csakis akkor. Mindenben rendszernek kell lenni. A doktor tehát nagyon előre ugrott, mikor most, a maga szakállára egy képzőművészeti kurzust csinált.

1. szoc.: Ugyszólván a pártszervezet háta megett.

3. szoc.: Mindenesetre tudunk és beleegyezésünk nélkül.

2. szoc.: Ez a kurzus okos és helyes dolog. Ilyenhez pedig nem okvetlenül szükséges a párt beleegyezését kikérni. Örüljünk, ha valaki egyáltalán foglalkozik a néppel.

Kondor: Halljátok ezt. Ime, megint az alázatos proletár hangja. Ez az unok esdeklő és könyörgő hang. Örüljünk, tartsuk szerencsénknek, ha valaki foglalkozik a néppel. Hát már megmondtam neked, hogy egyáltalában nem tartom valami roppant szerencsének, ha ilyen műkedvelő magántudósok leereszkednek hozzánk s belekontárkodnak a mi dolgainkba. Elsősorban ezek a mi magyar tudósaink nem tudnak semmit, hol állanak ezek a szegény, dadogó emberek egy *Sombart* *Werner*, *Dietzgen*, *Simmels* megett. Azután meg unalmasak. Hallot-

tad a doktor fejtegetéseit? Mégis más az, mikor mi beszélünk. Mi bele tudunk markolni a nép érzelmvilágába, mi tudjuk, mi fáj nekik! Büszke önértetést verünk a szegény, elcsigázott emberekbe. Világosságot gyujtunk előttük... 3. szoc.: No, no, te egész népgyűlési szónoklatra gyujtottál. Nekünk ne magyarul az ilyesmit.

Kondor: Ugy látszik, neked még szükség van egy kis tanulásra. A magam részéről én még ma bejelentem a pártvezetőségnek a dolgot s ajánlani fogom, hogy tiltsák el a munkásokat a doktor kurzusától. Én különben becsülöm *Ruydert*, elismerem, hogy okos ember, hogy némiképp használ is az ügyünknek, de ez a mostani vállalkozása idő előtti, helytelen.

Második jelenet.

Voltak, Sebess tanár.

Sebess (a hátsó ajtón jön.) Uraim van szerencsém.

Többiek (hidegen viszonozzák az üdvözlést.) Sebess: Azt hiszem, ismerem az urakat. Ha nem is mindnyájukat személyesen, de hírből, látásból. Önök nemde, tevékeny tagjai a szocialista pártszervezetnek? Sokat szónokolnak, sokat irnak. Olvastam egyes cikkeiket. Szeretem a törekvő fiatalembereket.

Kondor: Ez szép magától. Ez megható. S ön nemde, tanár?

Sebess: Igen, Sebess tanár vagyok, dr. *Ruyder* sógora.

Kondor (igen gunyosan): Tanár.
Sebess: Igen, tanár az állami főreáliskolában. Rajztanár.

Kondor: Ez is nagyon szép. Rajzolni tanítja a gyermekeket.

Sebess: Természetes.

Kondor: Mert ez igen nagyon fontos dolog. Van egy-e bár szabadkézi rajz s mértani rajz?

Sebess (kedélyesen): No no. Ez két nagyon különböző dolog. Ezeket nem szabad csak úgy összekeverni, — mondhatnám — egy egész világ választja el egymástól a rajz e két fajtát. A mértani rajz rendeltetése, szerepe merőben más, mint a szabadkézi rajzé. Hiszen nem mondom, a szabadkézi rajz is valami s akinek tehetsége van hozzá, sok szépet produkálhat, de a mértani rajz, a geometria, ah, ez egészen más és ha adnak valamit az urak az én szavamra, mondhatom önöknek, a geometriát, a mértani rajzot én sokkal, sokkal nagyobbra becsülöm, előbbvalónak tartom, mint a szabadkézi rajzot...

Kondor: Melyet a mértani rajztól egy egész világ választ el.

Sebess: (meghökkenve): Igen.

Kondor (hevesen): S viszont nem gondolja, hogy a szabadkézi és mértani rajz világán kívül van még egy más világ is, melynek nyomorúságait, szenvedéseit és törekvéseit szintén érdemes volna megismertetni az iskolában a gyermek ébredő öntudatával. De önök maguk sem ismerik ez a világot. Önöknek a mértani rajz s a szabadkézi rajz világa mindennél előbbvaló. A gyermeki gyenge értelem és tudatlanság még ragyogó világosságu a felnőtt vezetőik elmebeli homály mellett.

2. szoc.: Ez az ostoba Kondor mindig dikiózik.

tani, melynek Giesswein lesz a szónoka, és ki mondja a megalapulást.

Hanem még mindez hagyján. Ha a szél a N. N. képzeletének szájrétű vitorlájába belékap, akkor nem szakad ugyan el a horgony, hanem mélyebben mártódik a penna a kalamárisba és biztos tudomáson alapuló tényvé válik — sajnos csak a N. N. hasábjain — az a szép kívánságunk, hogy Nagyváradon már több ezer tagja van a Katholikus Népszövetségnek és hogy a keresztény szocializmus első szerve Nagyváradon: a Keresztény Kereskedő Ifjak és Kereskedők egyesülete áldás-utcai helyiségében hónapokon keresztül estélyekkel, felolvasásokkal terjeszti a »reakció«, értsd: munkálja a keresztény társadalmi szervezkedés eszméjét; sőt úgy látszik, a N. N. annyira magába szuggérálta képzelte meséinek valóságát, hogy mint tényt közli azt, miszerint Nagyváradon a klerikális párt elveinek erjesztésére krajcáros napilap indul meg, mely célra már bőséges tőke gyűlt egybe és előfizetőinek a katolikus népszövetség minden nagyváradai tagja meg van szerezve.

Legnagyobb sajnálatunkra ki kell jelentenünk, hogy a N. N. közleményéből egy szó sem igaz s magára az egész közleményre is csupán azért reflektálunk, mert — köszönet érte a N. N.-nak — e támadó cikk révén oly hasznos okulásokat szerezhet Nagyvárad keresztény társadalmi, amelyeket akaratlanul ugyan és ijedtében egyenesen az ellenségünk nyújt. Mert ha a kérdéses cikk meséi nem is igazak, annál igazabb a cikkirónak a cikkből kiejthető az a beismerése, hogy ha mindaz megtörtént volna, amit a közlemény megtörténtnek hirdet, akkor Nagyváradon a keresztény társadalmi szervezkedés eszméje oly hatalmas táborral rendelkezne, amely a liberalizmusnak keresztény mivoltunk, érzületünk, gondolkodásunk, hitvallásunk, boldogulásunk ellen intézett minden nyílt

A többi: Jól mondta. Mindig, minden alkalommal meg kell nekik mondani.

Sebess (meglepetésében alig jut szóhoz, de aztán igen tekintélyesen): Mi volt ez kérem. Ez a kirohanás, ha szabad annak neveznem.

Kondor: Szabad annak neveznie.

Sebess: Hát akkor éretlen kirohanásnak is szabad neveznem. Mégis hallatlan, hogy az ember, a polgári egyén . . .

3. szoc.: A burzsoa.

Sebess: A polgári egyén soha nem találkozik össze önnel anélkül, hogy gorombaságot mindig önök kezdik? Nekem az izléses és az állásom . . .

Kondor (igen gunyosan): Az állása, a hivatalos állása.

3. szoc.: (pózzal) Allami főreáliskolai tanár!

Sebess: Igen, az állásom megóv attól, hogy önökkel itt vitába elegyedjek. Meg tudnám önöknek magyarázni, hogy a pökhediség nem mindig magasabb világnézet és a gorombaság nem mindig akceptábilis érv. De én egyszerűen nem fogok ezentúl önökkel szóba állani. A sógoromat keresem, azt hiszem, itt van.

2. szoc.: A szomszéd szobába.

Sebess: Bemegyek.

2. szoc.: Ne zavarja kérem.

Sebess: Azt hiszem, senkisem akadályozhat meg abban, hogy a sógorommal beszéljek.

2. szoc.: Most el van foglalva, kurzust tart.

Sebess: Miféle kurzust?

2. szoc.: Művészeti kurzust a munkásoknak.

Sebess: Hallatlan, már megint miféle ostobaságl!

és lepezett támadását győztesen visszaverhetné és megvédhetné keresztény népünket és társadalmunkat attól, hogy nemes hagyományait, tisztelmeit és egész keresztény világnézetét szinte megtagadva, pogány erkölcsök révén, pogány gondolkodással, pogány életfilozófiával és nagyon sokszor bűnös cselekvéssel keresse az életben boldogulását.

Sajnos, oly időket élünk, amikor a keresztény társadalom mulasztásai következtében szabadon garázdálkodik a bűn és kelletlen kenderzött bájjait minden vonalon. Az istentagadást teóriákba foglalták és egyedül üdvözítő tudományként árulják, sőt az istentagadás fanatikus hitvallásával a társadalmi béke és rend ellen szervezik álnokul az embereket. Es az istentagadás híveinek kezébe a fegyvert, ajkára az áltató argumentumot a liberális sajtó szolgáltatja. Ez a sajtó széptit a korrupciót, dédelgeti a bűnt, mert hasznát vár belőle s mert haszna van belőle.

A liberalizmusnak e veszedelmes rablóhadjárata ellen nemcsak okos dolog, de egyenesen mulaszthatatlan kötelessége szervezkedni a keresztény társadalomnak és módot adni arra, hogy a keresztény gondolat harcosai, a keresztény elvek hitvallói, a keresztény világnézet bajnokai az ellenséges támadásokat az ellenségével egyforma fegyverekkel verhessék vissza.

Nagyváradon a keresztény szervezkedés munkájának alig van valamelyes nyoma. Csak most próbálja első gyermeki lépéseit megtenni s ezektől a kezdő lépésektől is annyira megijedt a liberalizmus szóban forgó vezérkolompója, hogy nem átalja félreverti az összes harangokat a képzelte veszedelem ellenébe. Nos ez az ellenséges ténykedés lehetne a legjobb biztató a munkára, mert az ellenségünknek ez az előre való megijedése a legékesebb bizonyossága annak, hogy ennek a munkának megvolna az az eredménye, amelyet róla fanatikus hittel hirdetünk.

Ha nem hitt eddig nekünk Nagyvárad keresztény társadalmi, hát higgyen az ellenség akaratlan beismerésének és alakítsa meg minden vonalon a keresztény társadalmi szervezeteket, mert most van annak legalkalmasabb ideje. Nem ugyan azért, mert koalíciós kormány van uralmon, hanem azért, mert kezdenek látókká lenni az emberek és a kendőző szerek megett is kezdik észrevenni a liberalizmusnak és fattyuhajtásainak rutságát és gonoszságát és a liberalizmusnak elfogyott a pora, amelyet a látók szemébe hintsen, hogy ne lássanak. Mindezek után csak az a forró kívánságunk van, vajha most az egyszer a N. N. jóslása valósággá válnék s már a legközelebbi jövőre igazat mondott legyen.

Popity János.

Német lapvélemény rólunk.

A berlini Nationalzeitung írja Bécsből: A midőn a horvát obstrukció elérte legmagasabb pontját, a magyar kormány Rakodcayt nevezte ki bárná, aki azonban nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, t. i. nem alkotott magyarbarát kormányt. Rauch, az új bán jobb garanciákat látszik a koalíciós kormánynak nyújtani. A király elé terjesztette terveit, a melyeket a magyar kormány már előzőleg jóváhagyott. E terv előzményei ismeretlenek. Célja unionista horvát többségi párt alakítása.

Unionista a magyarok és horvátok szempontjából körülbelül ugyanaz, amit az osztrákok és a magyarok dualisztikus fogalom alatt értenek. Amily szigoruan veszik a magyarok azt, amit dualizmus kifelé alatt értenek, oly lanyhán kívánják a belső dualizmus, t. i. a közöttük és a horvátok között fenálló szerződést kezelni, amennyiben az előbbit mindenkor szűkebb, a másodikat mindenkor tágabb értelemben kívánják magyarázni. Ebből odahaza kiegyezés; válság nőtte ki magát és e válság elintézésére hívták meg Rauch bárót. Bizonytalan, vajjon sikerült-e az új bánnak e megoldása.

A koalíciós kormánynak erős a reménye, a külföldieket azonban sajtáságos érintik azok a kommentárok, amelyekkel a magyar lapok e reményt kísérik és indokolják. Egész fesztelesen mondják el, hogy az új bán elődjénél jobban fogja a választásokat csinálni. A magyarokat uri szerepük történelmi jogosultsága és annak abszolút szükségessége élénken áthatja. — Ennél fogva a magyar naiv tudatában elnyomója a nemzetiségeknek. Mélyen megvan győződve arról, hogy csak az osztrákok rágalmaszai okozzák a külföld kedvezőtlen ítéletét Magyarországról.

Az utóbbi időben bizonyos szenvedélyességgel fordulnak a magyarok a jobban informálódó külföldhöz. Erveik, sajnos, nem éppen meggyőző erejűek, amennyiben mindnyájan egy témára vezethetők vissza. Mindig azt emelik ki, hogy annyi ezer magyarországi népiskolában a tanítási nyelv nem kizárólag magyar és minden ily esetben elhallgatják, hogy a magyarok országukban nincsenek abszolút többségben.

Nem lehet elhallgatni, hogy a magyar faj sorfajnak, amelynek alapgondolkodása eredettől fogva a szabadság jellegét viseli magán, kedvezőtlen történelmi körülmények ellen, kell küzdenie. Ez a tragikum nyilvánvalóvá és érthetővé válik, ha a koalíciós pártok a koronának adott ígéretüket beváltva, a választói reformhoz fognak kezdeni. Már ma is bizonyos, hogy csupán eddigi kiváltságaikról való önkéntes lemondás és illiberális jogfosztás között lesz választásuk. Ezenkívül világos, hogy a magyarok éppen a választói reformmal akarják jelenlegi vezető szerepüket örökkévalóvá tenni. Bizonyos azonban az is, hogy minden eme cél érdekében felhasznált eszköz növeli és erősíti a nemzetiségek ellentállási kedvét is. Ausztriának csupán az irredentával kell szembezállnia. A magyaroknak azonban el kell készülvén lenniök arra, hogy a magyarság tulsúlyát szentesítő választói reformmal többrendbeli irredentizmust fognak életrekelteni ott is, ahol eddig csupán lappangott.

Mindezzel szemben Németország politikai ítélete és cselekvése csak egy világos irányban haladhat. Hiszen magyar volt az, aki a Németországgal való szövetséget tette a habsburgi monarkia külpolitikájának alapjává. Ezenkívül Németország szempontjából tekintetbe jön az is, hogy a magyarok az osztrákokkal összehasonlítva, általában jobb külpolitikuskok. Oly tévelygések, amelyek az osztrák képviselőházat a legutóbbi időben a külpolitika terén terhelik, Budapesten alig volnának lehetőségek. Ezért Németországban helyesen cselekednének az illetékes tényezők, ha a minden esetre igen erősen kifejlődött magyar érzékenységet a lehetőség szerint kimélnék és nem csinálnának érzelmi politikát a magyar nemzetiségek javára, mert az, hogy e nemzetiségek, szűkebb nemzeti érdekeinknek ma tuhatalmas

nyomása segítségével megszabadulva, és majdan abban a helyzetben, hogy Magyarország külpolitikáját befolyásolják, rokonszenvesni fognak-e a hármasszövetséggel, mindenestre több mint kétséges

UJDONSÁGOK.

* **A miniszter jóváhagyása.** A vallás-és közoktatásügyi miniszter Nagyvárad városát leiratban értesítette, hogy a törvényhatóságának azt a határozatát, mely szerint a községi polgári fiúiskolánál 2000 korona dotációval egy ideiglenes tanítói állást szervez, jóváhagyta. Kiköti azonban a miniszter, hogy ez az állás azonban az 1908—1909. tanév elején végleges tanerővel töltendő be.

* **Egy kis tévedés.** A Magyar Mérnök és Építész egyesület átiratot intézett Nagyvárad városához, amelyben tudatja, hogy arról értesült, miszerint Nagyvárad városa 20 tantermű nagyszabású iskolaépületet akar emelni. Tekintettel a modern iskolaépítési fejlődött technikájára s a követendő paedagogiai statikai, higiéniai szempontokra szükségesnek és helyesnek tartaná az egyesület, ha az iskola terveire pályázatot hirdetne Nagyvárad városa. Az egyesület készséggel nyújtana segédkezet a városnak a terv-pályázat kiírása és a bírálat körül. — Az építész egyesület készsége minden esetre elismerésre méltó, azonban téves információ alapul, amennyiben Nagyvárad városa a jelenben nem szándékozik 20 osztályú iskolát építeni, hanem az államtól kérte, hogy 20 osztályú állami iskolát állítson fel Nagyváradon. Ha az állam eleget tenne is a kérelemnek, 20 osztályú iskolaépületre nincsen szükség, mert az nem egy helyen, hanem a város különböző pontjain állítanak fel s ezeket az iskolaépületeket boesátaná az állam rendelkezésére Nagyvárad városa.

* **A drágaság ügye.** Nagyvárad városa az elmúlt év szeptember havában tartott közgyűléséből feliratot intézett a keresk. miniszterhez, amelyben kérte, hogy tekintettel a nagy drágaságra, az állatszállításra és az állati termékek szállítására fennálló vasuti viteldíjakat a husrágaság idejére, a távolság növekedésével külön is mérsékelje a magyar államvasutaknál. A miniszter értesítette most Nagyvárad városát, hogy a kérelemnek nem tehet eleget, mert annak ugy sem lenne eredménye s befolyása a hus és termények árára, mivel azt sem olaszabbá nem tenné, sem nem mozdítaná elő a tömegesebb szállítást s így minden ok nélkül zavartatná meg a vasuti tarifa.

* **A szegény honvédek kérelme.** Az 1848—49-iki szabadságharc hőseinek névsorából ugyszólván minden héten kitörül egyet a sors. Fogynak egyre, míg végre csak a muló emlék marad meg. Addig is azonban míg ezek a szegény igazi hősök életben vannak, a társadalomnak mindent el kellene követni, hogy napjaikat megkönnyítsék. Hiszen elég súlyos volt az nekik akkor, mikor miértünk fagyban és hőségben az alföld lövényén vagy a Kárpátok veszélyes bércein azt kiáltották nekik, hogy: Előrel! Sokat köszönhetünk nekik, legalább az eredményből juttassunk nekik is valamit. Az igaz ugyan, hogy némileg gondoskodik róluk az állam, de hiszen ez a gondoskodás oly kicsi, hogy az nem képesheti megélhetésük alapját.

Az állam törvényszerint jár el velük szemben és ez ellen nem tehet semmit, tehát csakis a társadalomra vannak utalva azok az öreg emberek. Most a berettyóújfalui járásból Szents Mihály, Soltész Mihály, György Sándor, Veress Mihály, Szilágyi György, Micskei István 48-as honvédek közemberek fordultak a belügyminiszterhez, hogy havi 8 korona nyugdíjukat emeljék fel. A kérelmet nem teljesítette a miniszter, mert mint közembereket több nem illeti meg őket. Kérvényük tegnap érkezett vissza az alispánhoz. Ez alkalmából is ajánljuk a honvédegyelet támogatását a közönség figyelmébe.

* **A vegykerületi állomás felállítás.** A nagyváradon tervbe vett vegykerületi és tápszervizsgáló állomásra igen sok pályázó lenne, ha a város végre komolyan venné a dolgot. Tegnap dr. Alexy Dezső, a magy. kir. állatleltani és takarmányozási kerületi állomás vegykerületi intézet kérdőlevelet a polgármesterhez, hogy pályázhat-e a tervbe vett intézet vezetésére. Az intézet vezetésével járó teendőket nemcsak elméletileg tökéletesen érti, de teljes gyakorlatában is van. Szerinte egyelőre 2400 kor. fizetés, lakás s a bevételek 50 százaléka elég lenne a vezető dotációjára. Az intézet berendezését is elvállalna, ami a városnak mintegy 6000 koronájába kerülne.

* **Haláloságok.** Városunk egyik régi, öreg polgára *Batáry Imre* haláláról értesülünk. Az elhunyt öreg polgárt az egész városban ösmerték. Korábban látogatott vendéglője volt Szent János-utcán. Halála 70 éves korában következett be. Temetése holnap, csütörtökön, január 16-án délelőtt 10 órakor lesz.

Hétfőn este hunyt el özv. *Grimm Józsefné* szül. *Kovács Emilia* urnő, élete 70. évében. Temetése ma, január 15-én délután 3 órakor megy végbe a Sal Ferenc utcai gyászházba.

* **A katonai beszállásolások megváltása.** Nagyvárad város polgármestere a katonai beszállásolások megváltására vonatkozólag a következő felhívást adta ki:

A katonai beszállásoláson és katonatartás megváltásáról alkotott városi szabályrendelet alapján az egyes házakat illető férőhely kimutatások elkészítettén, illetőleg kiigazítván, azok a mai naptól számított nyolc napon át a katonai ügyosztály 32. sz. hivatali helyiségében oly felhívással tétetnek ki közszemlére, hogy az ezen kimutatásokban megállapított katonatartási kötelezettség ellen 8 napon belül Darvassy Lajos tanácsnokhoz felszólamlás adható be. Ezen alkalmából különösen felhívom az érdekelt háztulajdonosok figyelmét azon körülményre, hogy a katonatartási kötelezettség a kivetett katonák mindenike után évenként február hava 15-ik napjáig a városi pénztárba befizetendő öt korona illetékkel megváltható s az esetben az illető ház a katonatartási kötelezettsége alól — rendkívüli körülményeket kivéve, — a befizetés évére felmentetik. Február 15-től történő megváltás esetén a kivetett katonák után egyenként nyolc korona illeték fizetendő. Minthogy a megváltási illetékek beszállási-alap címén összesítettnek és a gyakorlatokra bevonuló vagy átvonuló katonaság elhelyezésére szolgáló barakk-épületek emelésére fordítatnak: kettős célt ér el a lakosság azzal, ha a katonatartást megváltja, mert egyrészt a fizetés évében háza a beszállásolási alól mentesítve lesz, másrészt a befizetett összeggel a katonai beszállásolási terheitől való végleges megszabaduláshoz nyújt segédkezet. Felhívom ennél fogva az összes háztulajdonosokat, hogy ingatlanaitak terhelő katonatartási kötelezettség iránt érdeklődni, a kivetési lajstromokat megtekinteni s a tartási kötelezettség megváltása tekintetében idejekorán intézkedni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1908. január 7. *Rimler Károly* polgármester.

* **Megégett gyermek.** A szerencsétlenül járt gyermekek száma az utóbbi időben tulságosan felszokott. Alig van nap, hogy tudósítónk ne adnának hírt gyermekek szerencsétlen haláláról. Ujabban Márkaszéken Zengye István 3 éves Zsófia nevű gyermeke égett össze úgy, hogy sebeibe belehalt. A szerencsétlenség oka itt is szülei gondatlanság vala.

* **Az orsz. iparostanács megalakítása.** A kereskedelmi miniszter megalakította az 1907. XLIV. t.-cikkkel létesített orsz. iparostanácsot az 1908—1912. évekre terjedő első öt éves ciklus tartamára. A tanács elnöke a keresk. miniszter, alelnöke pedig a kereskedelmi államtitkár. A tanács tagjai között van a nagyvárad kerületi- és iparkamara részéről *Bertsey György* iparos oszt. elnök.

* **Éhínség a beéli járásban.** Egyik helyi lap a napokban arról adott hírt, hogy a beéli járásban nagy éhínség van s a lakosság menekül a vidékről. Ezekre vonatkozólag tegnap felkérítettünk, hogy adjuk tudtára a közönségnek, miszerint a megjelent közlemény teljesen alaptalan és helytelen információ alapján került az illető lapba. A beéli járásban ugyanis talán a legjobb évek egyike van jelenleg. A nyomornak nyoma sincs. A dolgozni akaró nép bőven kap munkát és ennek ellenében jó fizetést is. A járásban hatalmas ipartelepek vannak, melyek minden jelentkező munkásnak tudnak dolgot adni. Ezekben az ipartelepeken jelenleg munkashiány van, tehát nincs dolog és keresetnélkül a nép. Az ipartelepekre különben felhívjuk a munkásnép figyelmét.

* **Meglopott szakszervezet.** Tegnap a rendőrségnél a földmunkások szakszervezete feljelentést tett, hogy a szervezet tagjai meglopták a szervezetet. A feljelentésben a szervezet 5 tagja van megnevezve, mint olyanok, kik a lopást elkövették. A szervezet helyiségéből 1000 koronáról szóló takarékpénztári könyv hiányzik s a körülményekből ítélve, kétségtelenül megállapítható, hogy azt kik lopták el. A rendőrség most indította meg a vizsgálatot a feljelentett egyének ellen.

* **A rituális örült.** Szombaton délelőtt tizenegy órakor egy zsidó embert vittek a Lipótmezőre. Az orvosok megvizsgálták s mindjárt ott is fogták. Mikor aztán délben az ápolók az ebédet vitték be neki, tombolni kezdett:

— Én csak kóser kosztot eszem! — kiabálta vésszesen forgó szemekkel.

Mivel sehogyse tudták megfékezni, behívták hozzá dr. Hollós orvost, aki hosszabb meddő kíséret után vállat vont:

— Hát hozzanak neki kóser ebédet.

Az örült az ismerős ételek láttára gyönyörűen lecsendesedett s farkasétvágygal látott neki. Mikor azután végzett, szivart vett elő a zsebéből s rágyújtott. Az orvos erre felháborodottan szólt rá:

— Mégis csak szemtelenség! — mondta. Ön kóser kosztot követel és szombaton szivarozik?

A friss vendég vállat vont:

— Mboh! — mondta. Hagyjon engem békében a doktor ur. Én bolond vagyok . .

* **Tűz a megyében.** Beéli tudósítónk telefonálja, hogy a járás területen Krajova községben tegnap éjjel tűzvész következtében teljesen földönfutó koldussá lett egy ottani kisgazda. *Popa Mikula* már húzamosabb idő óta ellenséges viszonyban él szomszédjával, a község törvénybírójával. A két ember haragja alattom-

ban jappangott, míg tegnap éjjel tört ki mikor Popa Mikula családjával egyetemben aludt hargos szomszédja rájuk gyújtotta a házat. A tűz teljesen elhamvasztotta az épületet és így most Popa Mikula családjával együtt a szabad ég alá került. A bosszúálló szomszéd ellen megindították az eljárást.

* **A Hortobágy.** Városunkban a Zöldfászálló nagytermében napok óta ki van állítva Paul festőművésznek »A Hortobágy« nagy körképe. A művészi ambícióval és nagy lelkesedéssel kidolgozott kép megtekintése tanulságos élvezetet nyújt azoknak, akik a Hortobágyról eddig csak hírből hallottak. A hatalmas vászon érdekesen tünteti fel a Hortobágyot, hazánkban e természeti különösségét a maga egész etnografikus karakterében. A kép ma látható utolszor délelőtt 10 órától kezdve késő estig. Megtekintését ajánljuk mindenkinek, akit a Hortobágy a maga sajátos karakterében érdekel. Belépőjegy 1 korona.

* **Osztálysorsjáték.** Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyertek: 23914 110942.
3000 koronát nyertek: 27612 52242 64713
2000 koronát nyertek: 8294 81142 106556 1117766.
1000 koronát nyertek: 6884 49260 58571 86685 94525 1117766.
500 koronát nyertek: 2090 2093 2318 9734 11792 13423 13895 18211 22481 23100 25012 25231 25265 27517 31296 31809 32519 32584 36400 38499 41185 38946 52112 53426 56086 56146 57219 58588 62133 64618 65106 692500 70414 71780 74985 75076 75711 76032 77851 78686 79164 84635 84773 85847 86479 88984 90825 92343 96173 96681 98517 100481 103465 106497 106671 107940 111445 111555 114622 118815 119425 120061 120788 121289 1239300.

A többi kihúzott számok 300 koronát nyertek.

* **Uj műsor az Urániában.** Ma este 6 órakor ismét teljesen új műsor bemutatása kezdődik a nagyváradi Uránia mozgófényképszínházban. Ez az új műsor is minden tekintetben megfelel a mi Urániánk eddigi kitűnő hírnevének és így az igazgatóság teljes joggal számíthat a közönség érdeklődésére. Az új műsor a következő. 1. A kis Verne Gyula. — 2. A térj kudarca. — 3. Khina. — 4. A vizen járó ember. — 5. A tekete bossorkány. — 6. Betörők az automobilban. — 7. A rejtélyes lovagvár. — 8. Tizenhárman az asztalnál. — 9. Bikaviadal Sevillában. — 10. Nyomorékok párbaja. — Pénztárnyitás 5 órakor.

A legizlésebb férfi-fehérművek nagy választékban ROTH M. utóda kalap- és úri divat üzletében.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Szerda: Hálás utókor.
Csütörtök: Hálás utókor.
Péntek: Vig özvegy.
Szombat: Az asszonyregiment.
Vasárnap d. u.: Koldus gróf. Este: Nincs valami elvámolni valója.

A mai premier. Ma less a Hálás utókor bemutatója. Lengyel Menybert nagy sikerű

darabja irodalmi szenzációja volt a Nemzeti Színháznak. A fiatal író mély szarkezmussal az új eszmék apostolainak tragikus sorsát szimbolizálja. Az ibseni levegőjű modern dráma új ösvényeket keres a magyar irodalomban. Kétségtelen, hogy éles szemű, erős egyéniség munkája. A drámai személyzet nagy ambícióval készült a hálás utókor bemutatására. A színpad is modern rendezésével kellő méltósággal ad majd a darabnak mai premierjének.

EGYESÜLETEK.

A Katholikus Kör ülései. Ma, szerdán két ülése is lesz a Katholikus Körnek. Délután 5 órakor a Kör irodalmi és művészeti osztálya ülészik a Kör helyiségeiben; fél 6 órakor pedig a Kör választmányja tartja meg ugyanott rendes havi választmányi ülését. A Kör irodalmi és művészeti osztálya ülésének tárgya a Katholikus Kör legközelebbi matinéjának rendezése lesz.

TÁVIRATOK.

A katonai kérdések.

Budapest, január 14. A bécsi Zeitz, amely azt a hírt hozta, hogy a katonai kérdések ügye aktuális és amely hírt Jekelfalussy megcáfolt, e híret mai számában teljes egészében fentartja és egész határozottan állítja, hogy májusra már együtt is lesz a delegáció Budapesten, hogy tárgyalja azokat a katonai reformokat, amelyekben a két kormány és a hadügyminiszter már régóta fáradozik.

Tárgyalás közben meghalt.

Budapest, január 14. Szászvárosról jelentik, hogy Mihályi Béla rendőrkapitány tárgyalás közben hivatalos szobájában rosszul lett és meghalt.

Nagy színházézés.

Budapest, január 14. Pensylvániából jelentik, hogy az ottani operaház porrá égett. A színházban éppen előadás és a közönség nagy tolongással menekült ki az égő épületből. 50 ember, többnyire gyermek és nő a tolongásban meghalt. A tüzet az okozta, hogy egy gőzgép kazánja felrobbant.

Perzsa-Török határvillongás.

Berlin, január 14. Perzsa és Törökország között két hónap óta határvillongások vannak, melyek már erőszakoskodássá fajultak.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

A tronbadom. Így énekel Ön a tronbadonról:

S a tronbadom lantját eldobva:
Nyakába a verkit vette.

Lant helyett körülbelül azon a verkin születtek a beküldött versek is; kimultak a papirkosárban.

KÖZGAZDASÁG.

A gabonátözsde határidői.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 15.

Buza okt.	50 kilogrammonként	12.57
Buza ápr. 1908	—	11.91
Rozs ápr.	—	11.81
Zab ápr.	—	8.51
Tengeri máj. 1908.	—	7.32

Értéktözsde.

— Délután 4 órakor. —

Budapest, jan. 15.

Osztrák hitelrészvény	—	626.25
Magyar hitelrészvény	—	734.75
Leszámitoló bank	—	463.—
Rimamurányi	—	509.25
Osztrák m. államvasuti részv.	—	644.50
Közúti vasút	—	528.50
Városi villamos vasút	—	282.50

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1907. jan. 15.

Magyar arany járadék 4 száz.	—	109.25
Magyar koronajáradék 4 száz.	—	92.—
Magyar koronajáradék	—	81.25
Magyar földteherment. kötvény 4. sz.	—	92.—
Horvát-szlavón földteherment. kötvény	—	95.—
Magyar nyeremény sorsjegy kölcsön	—	185.—
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	140.—
Osztrák járadék papírban	—	91.57
Osztrák járadék ezüstben	—	96.50
Osztrák járadék aranyban	—	115.75
Osztrák korona járadék	—	29.55
1860. osztr. államsorsjegyek	—	140.—
Osztrák magyar bankrészvény	—	1780.—
Magyar hitelbank-részvény	—	733.50
Osztrák hitelbank-részvény	—	626.50
Osztrák magyar államvasuti részvény	—	698.50
20 frankos (Napoleon) —	—	19.20

Berettyóújfalú nagyvásárai. Berettyóújfalú község 1908. évben a következő hónapokban és napokon tartja meg nagyvásárait:

Február 5. juh- és sertvéss, 6. ló- és szarvasmarha, mindkét napon kirakodó vásár. Április 15. juh- és sertvéss, 16. ló- és szarvasmarha, mindkét napon kirakodó vásár. Augusztus 5. juh- és sertvéss, 6. ló- és szarvasmarha, mindkét napon kirakodó vásár. Szeptember 30. juh- és sertvéss. Október 1. ló- és szarvasmarha, mindkét napon kirakodó vásár.

Szigligeti-Színház.

Ma, szerdán, 1098. január 15-én színpadra kerül:

Ujdonság itt először!

A hálás utókor.

Szatirikus színjáték 3 felvonásban.

HELYTARAK: Nagypáholy 14 korona. Földszinti éselet emeleti páholy 12 kor. Másodemeleti páholy 8 kor. Zsölye 3 kor. Körzék 2 k r. 40 fill. Támlásszék, 2 kor. Erkölyülés 1-ső sor 1 kor. 20 fill., középső 2-ik sor 1 kor. Erkölyülés oldal 2-ik sor 80 fill. II. emeleti sártamék 60 fill. Földszinti állóhely 1 kor., Diák és katonajegy a földszintre 60 fill. Karzati állóhely 40 fill. Egy színlap 20 fill.

Kezdete fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap, csütörtökön, január 16-án színpadra kerül:

A hálás utókor.

Szatirikus színjáték 3 felvonásban.

REGÉNYCSARNOK.

A rejtélyes kerékpár.

— Regény. —

Irta: **Daniel András.**

(Franciából.) 97

— Ha meggondolom, hogy én voltam a kopó, aki őt vetélytársának nyomára vezette! — nevetett magában az ügynök. — Ennek aztán már igazán örülök! Mégmutattam neked, jó ember, Almado Miguelt! És hiába hívnak d'Ambarésnek, hiába festesz jól az egyenruhában, hiába van olyan leereszkedő modorod és felkunkorodott bajszod, az a bársonyos szemű, szép Fatma mégis megcsal. Mindketten egy cél miatt fáradtunk és háttérbe letünk szorítva az által a déligyümölcs kereskedő által. Csakhogy te, barátom, kardod dacára kitérni látszott előle, amíg én, a magam módja szerint fogom őt megtréfálni.

Lauriol egész délelőtt, másnap reggelig gondolkozott, miként tréfálja meg Almadót a maga módja szerint.

Az ügynök örömet lelte mások felültetésében, mely felültetések kedély hullámszámai szerint, vigak, megalázók, sőt kegyetlenek is tudtak lenni, hogy valami jót kigondoljon, volt türelme gondolkodni az egész hosszú délelőttön át, mely alatt úgy sem remélte Melinát viszontlátni, mert tényleg értesült a Hotel de Paris-ban, hogy De-Cardevilléné asszony — kinek azonosságát hamar felfedezte az utasok lajstromában — szobáját sohasem hagyta el a villásreggelhez szóló második csengetés előtt. Türelmetlenségében, hogy Linát mielőbb viszontlathassa, az ideje hamarabb muljék, azon gondolkozott, aminő rengeteg felültetéssel tudná

Almadót megtréfálni. Ez csak étvágygerjesztő volt a bosszújához. Mert komolyan megakartta magát bosszulni a kalandoron, kinek kalandos életében bizonyára előfordultak szegényfoltok, kétes tettek, melyeket Lauriol, hivatásánál fogva könnyen kikutathatott. Csakhogy ez időbe került.

Es ez könnyebben fog sikerülni Párisban, mint Monte-Carlóban, ahol a kalandor nagy urként élt, összeköttetések, munka nélkül és így nem szolgáltatva ki magát. Mialatt Lauriol e reggelen Condamine körül bolyongott, egy eszméje támadt, ami tulboldoggá tette őt. Eszébe jutott a kerékpár.

— Parbleu! — dűnyögé — most már értem. Ez bizonyára azon gép volt, melyen d'Ambarés a szepéhez ellátogatott. Es az agyafurt Almadó, aki nem érte be azzal, hogy az asszonyt elcsipte előle, mulatságosnak találta kikölcsonözni magának az ur és parancsoló kerékpárját is, hogy kedveséhez jusson azon. Furcsa kis históriát... Es egy eszmém van, ami bosszantani fogja kissé az én spanyolomat!

Lauriol bement egy papirkereskedésbe kis fehér bristolapot vásárolt és kis darab spárgát kért. Sőt még hozzá rózsaszínű spárgát választott. Aztán elment kávézni a Condamine szállóba és tintát, tollat, remek angol betűkkel ráírta a névjegyre:

D'Ambarés Hugó.

Aztán így szólt a szálló vadászához, aki felismerte őt és igyekezett beszédbe elegyedni.

— Mondja csak, öregem, negyven sous t adok magának, ha kinyitja számomra a fészert, ahol a kerékpárok állnak. Ezt a névjegyet fel akarom akasztani Almado gróf kerékpárjára. Senkinek sem ártunk ezzel és ígérem, hogy nevetni fog, ha majd meglátja, minő arcot vág a gróf, mikor a kerékpárjáért jön.

A vadász bizalmasan együtt nevetett a vendéggel, de azért habozott.

— Felelős vagyok — mondta.

— Miről? ... Nem eszem meg a kerékpárját.

— Vádolni fognak, hogy én csináltam a tréfát.

— Szó sincs róla... nem csak ön egyedül bejáratos oda... Ha csupán a szálló vendégei járnának oda, nem mondom... Aztán szükség esetén azt is mondhatja, hogy tévedésből akasztotta egy idegen vendég névjegyét más gépjére.

— Végre is... — mondta a másik — nem valami nagy dolog. A monacói szikla ezért még nem esik bele a tengerbe!

— Helyes... maga érti a tréfát — vélte Lauriol Oszkár.

Es midőn d'Ambales Hugó névjegyét, igen szembeötölően megerősítette Almadó kerékpárján, olyan örült kacagásban tört ki, hogy a vadász kénytelen volt őt részegemberként vonszolni ki magával.

— Nem tudna engem valami zugban elrejtteni, hogy gyönyörködhessem a gróf ábrázatában? Még egyszer negyven sou-t adnék érte magának — hörögte Lauriol nevetési roham között.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VÜSKICS GYULA.

Keresek

4 szoba, konyha, kamara, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló

lakást

február 1, esetleg 15-re. Ajánlatokat utca és bér megjelölésével a kiadóhivatal továbbít.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltenek.

Levélfeljek,

számlák, falragaszok,
báti meghívók,
táncrendek, etlapok,
naplók,
palackfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat, és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok

raktárban.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

A Leszámitoló- és Jelzálogbank r.-t.

ZÁRSZÁMADÁSAI

az 1907-ik évről.

Mérleg-Számla.

TARTOZIK

KÖVETEL

VAGYON:		Korona	fill.	Korona	fill.	TEHER:		Korona	fill.	Korona	fill.
Készpénzkészlet				76586	07	Alaptőke				1500000	—
Magyar Általános Hitelbank				342096	35	Tartalékalap				600000	—
Váltó tárca				5151242	16	Betétek				3285726	36
Jelzálogkölcsonök						Folyószámla hitelezők				141269	91
ebből átruházva 2363675-23 K.				2624480	21	Lombard				556356	19
Értékpapírok és függő kamatok:						Visszleszámitolt váltók				2666104	40
Brassói Alt. Tp. Zgl. 4 1/2% K 480000 n. é. á 98 K	468440					Átruházott kölcsönök				2363675	23
M. Tp. Kp. Jelz. lev. 4 1/2% K 400000 „ „ á 97 K	388000					Levonandó adók és illetékek				18031	86
Pesti Hazai Közs. Köt. 4% K 100000 „ „ á 92 K	92000					Előre beszedett kamatok				65365	31
Egyes. Bp. F. Tp. zgl. 4% K 100000 „ „ á 92 K	92000					Fel nem vett osztalékok				2622	—
Pesti. Magy. K. Bank 4 1/2% K 100000 „ „ á 97 K	97000					Nyeremény áthozat	983	45			
Hazai Bank kam. köt. 4 1/2% K 50000 „ „ á 97 K	48500					Ez évi tiszta nyereség	232614	97		233598	42
Magy. Pénzint. Kp. Hitelb. 26 db á K 1000—	26000										
Magy. Ált. Tp. záloglev. K 10000— n. é. á 97 K.	9700										
Bp. Erzsébetvár. Tp. részv. 25 db á 200 K . . .	5000										
Nagyszalontai Népb. r.-t. 890 db á 90 K . . .	89000										
Magy. Koronajáradék 4700 K n. é. á 91 K . . .	4277										
Magy. jelz. Hitelbank nyer. kötv. 4% 47 db á 225 K	10575										
Convertált M. Jelz. Htb. nyer. kötv. 40 db á 125 K	5000										
Margittai Ker. Bank r.-t. részv. á 200 K . . .	8000										
Kisebbségi sorsjegyek	2783										
Függő kamatok	15465	70		1361690	70						
Előleg kölcsönök				6540	—						
Folyó számla adósok				1303707	72						
Váltó ürlap, szelvény, ércpénz				3013	04						
Előre fizetett kamatok				51439	34						
*Lukáts-féle Sz. Jánosi birt. cons. üzlet Jelzálog teher	2014076	97		511954	09						
Felszerelvények teljesen leírva	1502122	88									
				11432749	68					11432749	68

* Ebből 24 consortista részesedése 80 1/2% a mi részesedésünk 19 1/2%

TARTOZIK

Nyereség- és Veszteség-Számla

KÖVETEL

VESZTESÉG:		Korona	fill.	Korona	fill.	NYERESÉG:		Korona	fill.	Korona	fill.
Kamatok: Betét, visszleszámitolás átruházott kölcsönök után				399173	53	Nyereség-áthozat				983	45
Üzleti költségek				40850	47	Kamatok:					
Fizetések, házbér és egyéb költségek				29535	74	Váltó, folyó, jelzálog, előleg, érték-papír stb. uton				722513	96
Adók és illetékek						Leirtakból befolyt				808	—
Leírások						Jutalékok:					
Váltóknál	12716	80				Részvényátírási díj, részvénykiállítási díj és egyéb nyereség				16716	92
Értékpapíroknál	25147	37		37864	17						
Nyereség áthozat	983	45									
Ez évi tiszta nyereség	232614	97		233598	42						
				741022	33					741022	33

Nagyvárad, 1907. december 31.

Ficzek Jenő pénztárnok.

Klein Andor főkönyvelő.

Az igazgatóság:

Guttman József elnök.
 Blau Sámuel Deutsch Hermann
 Ifj. Ullmann Izidor Dr. Friedländer Sámuel
 Keszthelyi Zoltán Gyenes Lajos
 Moskovits Miksa vezérigazgató.

Felügyelő-bizottság:

Komlóssy József elnök Schwartz Jakab (Élesd.)
 Balogh Kálmán.

